

Sygn. akt I C 693/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2017r.

Sąd Rejonowy w Nowym Sączu Wydział I Cywilny
w składzie:

Przewodniczący: SSR Grażyna Poręba

Protokolant: prot. sąd. Paulina Polecka

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. W.

przeciwko Z. M., K. S.

o zapłatę

I. **oddala powództwo,**

II. **zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Nowym Sączu na rzecz radcy prawnego B. M. kwotę 4.428 zł brutto (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.**

Z./

- (...)

- (...)

- (...)

(...)

Sygn. akt I C 693/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 grudnia 2017 roku

Powódka K. W. w ostatecznie sprecyzowanym pozwie (pismo z 8 listopada 2016r. k. 112-113) domagała się zasądzenia od pozwanych S. K., K. S., Z. M. solidarnie kwoty 64.763,13 z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że pełniła funkcje przewodniczącej w spółdzielni mieszkaniowej na osiedlu (...) i powzięła informację, iż mieszkaniec F. M. (1) jest osobą samotną, wymagającą opieki. Od 1 listopada 2011r. do śmierci wymienionego w dniu 23 maja 2013r. powódka opiekowała się zmarłym, zapewniając mu niezbędną pomoc w podstawowych czynnościach życia codziennego, w zamian mając obiecane przepisane na jej rzecz mieszkania, w którym mieszkał. Powódka przynosiła mu obiady, zawoziła do lekarzy, załatwiała obiady w opiece społecznej, kompletowała dokumentację w celu przyznania zmarłemu renty ZUS. Powódka pielęgnowała F. M. (1) w chorobie, była

wskazywana jako osoba upoważniona do uzyskiwania informacji z dokumentacji lekarskiej, miała też upoważnienie do jego rachunku bankowego. W zamian za powyższe F. M. (1) sporządził testament, gdzie do dziedziczenia powołał powódkę. Po śmierci to ona zorganizowała pogrzeb, zakupiła ubrania i opłaciła wszystkie niezbędne do tego czynności.

Obecnie powódka skierowała pozew o zapłatę do spadkobierców F. M. (1).

Na dochodzoną pozewem kwotę składają się: 7.763,13 zł. z tytułu wszystkich kosztów pochówku i 57.000 zł. z tytułu wynagrodzenia za świadczoną opiekę w okresie od listopada 2011r. do śmierci F. M., przy przyjęciu wynagrodzenia 3.000 zł. za miesiąc. Pierwsza ze wskazanych pozycji (koszty pochówku) została wskazana już po odliczeniu zasiłku pogrzebowego, który pobrała powódka.

W stosunku do pozwanej S. K., która zmarła przed wszczęciem procesu, pozew został odrzucony.

Pozwani Z. M. i K. S. wnieśli o oddalenie powództwa. Podnieśli, że powódka nie musiała świadczyć pomocy F. M. (1), wujkowi pozwanych, bo ten miał rentę w kwocie 1.500 zł. i nie potrzebował pomocy finansowej. Nadto uważają, iż obecnie wobec uznania testamentu spadkodawcy za nieważny, powódka chce w ten sposób zrekompensować swoje oczekiwania odnośnie majątku zmarłego. Podnieśli także, że powódka posiadała pełnomocnictwo do rachunku bankowego F. M. i pobierała z tego konta pieniądze.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani Z. M. i K. S. są spadkobiercami ustawowymi po F. M. (1), są jego bratankami. Postanowieniem z dnia 5 lutego 201r. sygn. akt I Ns 875/13 tut. sąd stwierdził nabycie spadku po F. M. (1) zmarłym dnia 23 maja 2013r. Na podstawie ustawy spadek nabyli S. K. (siostra spadkodawcy), Z. M. i K. S.. Przedmiotem badania sądu rozpoznającego sprawę o stwierdzenie nabycia spadku była ocena ważności testamentu. Sąd uznał, że testament ten jest nieważny bowiem nie została zachowana forma testamentu. W testamencie spadkodawca do dziedziczenia powołał powódkę.

dowód: bezsporne

K. W. jest przewodniczącą zarządu osiedla (...) w

Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w N.. Na tym samym osiedlu mieszkał F. M. (1). Był on osobą samotną i schorowaną. W listopadzie 2011r. po powrocie ze szpitala zjawił się w spółdzielni twierdząc, że nie ma środków do życia. Pracownicy Spółdzielni pomogli mu wówczas robiąc zakupy, dając żywność, pościel, sprzątaczkę ze Spółdzielni sprzątały mu mieszkanie. W takich okolicznościach F. M. (1) poznała K. W., którą pracownicy Spółdzielni powiadomili, że na jej osiedlu mieszka człowiek, który potrzebuje pomocy. Powódka w pierwszej kolejności zorganizowała dla F. M. (1) zasiłek celowy z MOPS, następnie skompletowała dokumenty i złożyła wniosek o rentę ZUS, którą zmarły otrzymał w kwocie 1.510 zł. miesięcznie z wyrównaniem za wcześniejszy okres. K. W. zaopiekowała się F. M. (1), ona lub członkowie jej rodziny nosili mu śniadania i kolacje, powódka załatwiła mu obiady z opieki społecznej, na które zmarły chodził sam. W razie potrzeby do lekarzy. Przed śmiercią w trakcie ostatniej choroby pielęgnowała go przygotowując lekarstwa, zastrzyki. W okresie od stycznia 2013r. do śmierci był czterokrotnie w szpitalu i przy przyjęciu to powódkę wskazywał jako upoważnioną do uzyskiwania informacji na temat stanu zdrowia. W 2012r. F. M. (1) był w szpitalu w N. trzykrotnie. Do szpitala w K. był zawożony przez powódkę raz lub dwa razy.

Wcześniej przed okresem sprawowania opieki przez powódkę, zmarły przebywał w szpitalach w N. i B., cierpiał na guza pęcherza moczowego, przeszedł też udar prawej półkuli w konsekwencji z niedowładem połowicznym lewostronnym. F. M. (1) jednak poruszał się samodzielnie z pomocą laski.

Zmarły darzył powódkę zaufaniem dlatego upoważnił ją do pobierania pieniędzy z jego rachunku bankowego. Powódka regulowała płatności ze środków finansowych zmarłego.

F. M. (1) nie chciał kontaktować się z rodziną, był samotnikiem ale też i rodzina – siostra oraz siostrzeńcy i bratankowie, mieszkający poza N. nie utrzymywali z nim kontaktów. F. M. (1) jeździł do O. za życia swojego brata i bratowej. Po ich śmierci nie kontaktował się rodziną, która nie wiedziała o jego chorobie.

Po otrzymaniu wyrównania świadczenia rentowego F. M. (1) wykupił w spółdzielni mieszkanie, które zajmował i planował za życia lub po śmierci przepisać je na rzecz powódki.

W okresie od listopada 2011r. do maja 2013r. powódka nigdzie nie pracowała, była na emeryturze.

/ **dowód:** zeznania świadków J. P., K. L., W. O., N. T., A. M., L. M., N. W., J. K., M. M., częściowo E. G., E. Ł., k. 207-213, zeznania wnioskodawczyni i uczestników k. 193/v-195, 258-259 /

F. M. (1) zmarł w szpitalu w N. w dniu 23 maja 2013r. Pozwani K. S. i Z. M., którzy są bratankami zmarłego, jak i pozostali członkowie rodziny nie wiedzieli o jego pobycie w szpitalu i zgonie.

O pochówku dowiedzieli za pośrednictwem osób trzecich w dniu pogrzebu.

W dniu śmierci F. M. (1) powódka wypłaciła z jego rachunku bankowego ostatnią rentę w kwocie 1.510 zł.

Powódka zorganizowała całość uroczystości pogrzebowych, kupiła ubranie do trumny i pochowała zmarłego na cmentarzu w N. – w G.. Jako osoba, która poniosła koszty pogrzebu otrzymała zasiłek pogrzebowy w kwocie 4.000 zł., który nie pokrył w całości wydatków poniesionych przez powódkę.

Na koszty te złożyły się: grobowiec – 6.500 zł., pogrzeb – 3.500 zł., obsługa pogrzebu 885 zł., ksiądz 300 zł., organista 100 zł., kościelny 50 zł., różaniec 100 zł., trębacz 50 zł., ubrania – podkoszulek 22,50 zł., odzież 27,90 zł., garnitur 99 zł.

Ponadto w trakcie pobytu w szpitalu kupiła F. M. piżamę za 33,70 zł. pieluchomajtki za 7,35 zł. i napoje za 22,10 zł. a po jego śmierci zapłaciła podatek od nieruchomości w kwocie 22 zł.

Łączny koszt tych wydatków to 11.719,55 zł. zatem nie pokryta z zasiłku pozostała kwota 7.719,55 zł.

Aktualnie powódka uiściła niezbędne opłaty i grobowiec jest jej własnością a na wniosek pozwanej zostało wszczęte postępowanie administracyjne dotyczące ekshumacji F. M. (1).

/ **dowód:** paragony i rachunki k. 15-17, 21-22, wydruk z rachunku bankowego k. 190, dokumentacja medyczna k. 233-245, oświadczenia pacjenta k. 179-182, zeznania stron k. 278-279,

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dowody z dokumentów w postaci paragonów i faktur, które potwierdzają, iż powódka poniosła faktyczne wydatki związane z opieką F. M. (1) w ostatnich dniach w szpitalu i faktyczne koszty pochówku z tą różnicą, iż ich łączny koszt to 11.719,55 zł. Kwota ta w części tj. w zakresie 4.000 zł. została pokryta z zasiłku pogrzebowego.

Sąd dał wiarę powódce i świadkom twierdzącym, iż K. W. świadczyła pomoc F. M. (1). Niewątpliwie prawdziwe są jej zeznania, iż to dzięki jej pomocy otrzymał rentę, zasiłek celowy. Nie ma podstaw do kwestionowania zeznań świadków, którzy przyznawali, że powódka także opiekowała się zmarłym, przynosiła mu śniadania i kolacje oraz zawoziła do lekarzy. Brak jednak jednoznacznych dowodów, iż po pierwsze zaopatrywanie w posiłki odbywało się codziennie, że powódka lub jej rodzina mieli spędzać u zmarłego codziennie po kilka godzin. Z pewnością takie sytuacje czasami miały miejsce, jednakże z zeznań świadków wynika także, iż F. M. (1) mimo, że po przebytych udarach to poruszał się sam, chodził zresztą na obiady do pomocy społecznej. Zatem nie sposób przyjąć za prawdziwe, iż do stycznia 2013r. kiedy ewidentnie stan zdrowia zmarłego uległ pogorszeniu, obecność powódki lub jej rodziny u F. M. (1), w celu sprawowania nad nim ciągłej i stałej opieki była konieczna w rozmiarze wskazywanym przez powódkę.

Sąd dał wiarę twierdzeniom powódki, iż zawoziła F. M. (1) do szpitali czy lekarzy w N. i raz lub dwa w K.. Nie sposób ustalić ilości tych wizyt. Brak jednak podstaw do przyjęcia za wiarygodne, że przy dłuższych podróżach podopieczny nie partycypował w kosztach dojazdu skoro miał swoje własne dochody.

Nie można kwestionować twierdzenia, iż powódka lub jej córka mogły dokonywać zakupów na życzenie F. M. (1), wydaje się jednak mało prawdopodobne aby wymieniony nie zwracał im pieniędzy. Odnośnie czynności porządkowych w mieszkaniu F. M. (1) czy też kwestii prania ubrań a także przynoszenia posiłków to istnieją rozbieżności pomiędzy zeznaniami powódki i świadków przez nią wskazanych a zeznaniami świadków E. G. i E. Ł.. Świadczenie zeznawali, iż one także kilka razy sprzątały mieszkanie oraz przynosiły posiłki. Nie sposób zweryfikować, które z zeznań są nieprawdziwe w tej kwestii ale w ocenie sądu mogło być tak, iż to zarówno powódka jak i panie E. G. i E. Ł. przychodziły od czasu do czasu do F. M.. Nie wydaje się aby wizyty w celach porządkowych musiały być na tyle częste aby osoby te spotykały się u wymienionego.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom powódki, że ostatnią rentę przekazała F. M. bo ten chciał obdarować nią córkę powódki.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu choć częściowo na etapie wniesienia pozwu należało je ocenić jako uzasadnione.

Podstawą materialną roszczenia powódki jest art. 922 § 1 i 3 k.c. stanowiący, że prawa i obowiązki zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób oraz, iż do długów spadkowych należą także koszty pogrzebu spadkodawcy w takim zakresie, w jakim pogrzeb ten odpowiada zwyczajom przyjętym w danym środowisku. Możliwym jest także potraktowanie jako długów spadkowych kosztów związanych z ostatnią chorobą, która poprzedziła śmierć, sprawowaniem opieki nad chorym, kosztów leczenia.

Powódka wykazała, iż poniosła faktyczne wydatki związane z pogrzebem F. M. (1) i niewielkie koszty opieki w trakcie ostatniej choroby. Po odliczeniu zasiłku pogrzebowego jest to kwota 7.719,55 zł. jednakże w trakcie procesu ujawniono okoliczności i dowody, które nie pozwalają na obciążenie spadkobierców obowiązkiem zwrotu tych długów. Otóż odnośnie kosztów grobowa – 6.500 zł. to jak przyznała to sama powódka obecnie to ona jest jego właścicielką a spadkobiercy poczynili kroki w celu ekshumacji zwłok. Następnie, jak wynika z wydruku z rachunku bankowego w dniu śmierci F. M. (1) powódka wypłaciła kwotę około 1.500 zł. , co do której nie ma informacji, iż odnaleziono ją przy zmarłym. Wobec powyższego w ocenie sądu w chwili orzekania nie jest już zasadne żądanie zapłaty za grobowiec a pozostała kwota kompensuje się z pobraną przez powódkę ostatnią rentą F. M. (1).

Bezzasadne jest żądanie powódki zapłaty kwoty 57.000 zł. tytułem sprawowania opieki w okresie od listopada 2011r. do maja 2013r. przy przyjęciu tych kosztów na poziomie 3.000 zł. miesięcznie. Roszczenie to nie znajduje żadnego oparcia w przepisach prawa materialnego. Niezależnie od powyższego w tym czasie jeżeli w istocie powódka wydatkowała jakieś kwoty na potrzeby F. M. (1) np. na dojazd, na przygotowanie posiłku to faktów tych nie udowodniła w należyty sposób. Jak wskazano wyżej sąd nie dał wiary jej twierdzeniom, że zmarły nie płacił za benzynę przy dalszych dojazdach lub nie płacił za robione mu zakupy. Biorąc pod uwagę ostatecznie nienajlepszą sytuację majątkową powódki a z drugiej strony stałe i wcale nie małe dochody F. M., jest to nielogiczne i nieprawdopodobne stanowisko.

Niewątpliwie zachowanie powódki, która zainteresowała się samotnym człowiekiem, pomogła mu w sprawach urzędowych a potem odwiedzała i w razie potrzeby zajmowała się nim, musi podlegać bardzo pozytywnej ocenie z punktu widzenia zasad moralnych ale nie sposób tych czynności (oczywiście poza tymi, które spowodowały realne poniesienie wydatków lub powstanie ubytku w majątku powódki) wycenić, niezależnie od tego na co zwrócono uwagę wyżej, iż roszczenie powstałe na gruncie powyższych okoliczności w ogóle nie znajduje oparcia w przepisach prawa. Nie można także przyjąć, iż powódka pełniła funkcję stałej opiekunki F. M. (1), z którą ten za życia zawarł umowę, porozumienie i zobowiązał się do odpłatności za świadczone usługi a zobowiązania swego nie zrealizował obciążając w ten sposób spadek.

Wobec powyższego sąd orzekł jak w sentencji na podstawie cytowanego w uzasadnieniu przepisu.

Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

ZARZĄDZENIE

1/ (...)

2/ (...)

3/ (...)

(...)

(...)